GAZETA LWOWSKA.

W Piątek | Nro. 113. | 1. Października 1824.

Uwiadomienie.

Na Gazetę Lwowską z Rozmaitościami przyymuie się prenumerata ćwierćroczna od 1. Października do końca Grudnia r. b. za ZR. Cztery kr. 48 w M. K. albo ZR. Dwanaście W. W. a to we Lwowie w Expedycyi C. K. zwierzchnego Urzędu pocztowego, a na prowincyi we wszystkich C. K. pocztach prowincyynych.

Wiadomości kraiowe.

Okólnik C. K. Rządu kraiowego.

Ogłasza się wolność produkcyi i przedaży towarów łoiowych.

Wysoka nadworna Kancelaryia przez wzgląd na korzyści, iakie z wolney konkurencyi tak dla kupuiących iak i przedaiących wynikaią, deklarowała Dekretem z dnia 22. Lipca r. b. Nro. 21248, iż produkcyia i przedaż wszelkich towarów łojowych wolnem zatrudnieniem być ma.

Ta wysoka uchwała podaie się do powszechney wiadomości z następuiącemi przepisami:

1. Odtąd nietylko produkcyia, która iuż Okólnikiem z dnia 2. Września 1789 dozwolona, ale nawet przedaż wszelkich towarów łojowych za uprzedniem do Zwierzchności zgłoszeniem się i odebraniem ceduły na zapłacenie podatku zarobkowego, i zachowaniem przepisów policyynych i targowych, każdemu wolne będą.

2. Wszystkie więc tego rodzaiu towary przedawane będą odtąd bez wszelkiey opłaty taxy.

3. Znayduiące się cechy professyi mydlarskiéy, dla tych, którzy do takowych cechów są wcieleni, albo teyże professyi podług przepisów cechowych uczą się, i do którego z cechów w kraiu będących, wcielić się chcą, ani się przezto nie zmieniaią, ani znoszą, tylko się przymus uchyla, aby takowi, którzy produkcyią lub przedażą towarów łojowych trudnić się chcą, nie byli zmuszani do wcielania się cechowego.

4. Chociaż tedy podług tego każdemu fabrykantowi wolny iest wybór względem rozmaitych gatunków iego wyrobów, i chociaż każdemu przedaiącemu natém zależy, aby dobre tylko towary wyrabiane były, wszelako ci, którzyby pomimo tego, zły towar na przedaż wystawiali, albo w przedaży dopuszczali się nierzetelności, będą bezwzględnie, podług istniących w téy mierze przepisów karanymi.

5. Aby zaś publiczność uwiadomić o cenach wyrobów mydlanych i łojowych, będzie każdy przedaiący bądź cechowy bądź niecechowy obowiązanym, zaraz przy objęciu rzemiosła, a ci, którzy się iuż tém trudnią, zaraz odtąd, przed mieyscem przedaży, przybić wyraźnie i czytelnie napisaną Taryfę wszystkich cen przez niego na przedaż wystawionych towarów.

Oznaczenie ceny, równie, iak iéy odmienianie zostawuie się dowolności każdego przedawcy.

We Lwowie d. 23. Sierpnia 1824.

(Podpisy.)

Uwiadomienie

Przy C. K. Sądzie Szlacheckim Lwowskim iest do obsadzenia Urząd Sekretarza z roczną pensyią 1000 ZR. i prawem posunienia się do pierwszey klassy 1100 ZR. — Życzący sobie otrzymać to mieysce, maią prosby swoie z dowodami zdatności bezpośrednio do C. K. Sądu Szlacheckiego Lwowskiego, a ieżeliby iuż z tychże zostawał na iakim Urzędzie, tedy przez swego Przełożonego w czterech tygodniach, od dnia tego podawać.

Wybor Rektora Uniwersytetu Lwowskiego przedsięwzięty d. 28. Sierpnia r. b. padł na rok szkolny 1825 na Professora historyi powszechney przy tymże Uniwersytecie, Józefa Mauss.

Wiadomości zagraniczne.

Francyia.

W Dostrzegaczu Austryiackim z d. 23. Września wyczytuiemy doniesienie o śmierci Króla w sposób następuiący:

)(

Monitor z d. 16. z. m. (który przez nadzwyczayną sposobność odebraliśmy) zawiera doniesienie, że Król (Ludwik XVIII. urodz. d. 17. Listopada 1755) w dniu wspomnionym o godzinie 4 rano zeszedł z tego świata.

Tenże Monitor donosi daléy: Skoro pierwszy Podkomorzy Królewski (Hrabia Damas) ogłosił wiadomość w Tuileryiach o śmierci Króla, Dwór cywilny i woyskowy Króla udał się natychmiast do pawilonu Marsan dla odebrania rozkazów od Karola X.

Gwardyia przyboczna i inne gwardyie Królewskie zmieniły straż gwardyi przybocznéy brata Królewskiego (Monsieur.)

Król (Karol X ur. d. 9 Października 1757) w towarzystwie Xięcia i Xiężney Angouleme i Xiężney Berry wyiechał o godzinie 6 do S. Cloud. O godzinie wpół do piątéy przybyli do Króla Kanclerz Francyi i Ministrowie Sekretarze Stanu, dla odebrania rozkazów.

Król rozesłał zapieczętowane listy do Arcybiskupów i Biskupów iakoteż do Sądów Królestwa.

Król przyymować będzie w d. 17. w St. Cloud hołdy rodziny Królewskiey i Xiążąt krwi.

Wezwane będą naywyższe Władze Państwa, dla złożenia Królowi w dniu tymże hołdu.

Parowie i Deputowani przypuszczeni będą poiedyńczo.

Pokoie zmarłego Monarchy w pałacu Tuileryiskim, otworzone zostaną publiczności dzisiay od godziny 10 rano do 6 wieczór.

Po ogłoszonych 13 lekarskich bulletynach, iakie poczęto w dniu 12. wydawać, nastąpiła śmierć Króla w skutek zupełnego sił wyniszczenia, które od dnia 12., kiedy pierwszy bulletyn wyszedł, okazywało się przez niepokoiące symptomata.

W dniu przed śmiercią Króla wydano cztery bulletyny, których Moniter udziela, a które następuiącéy są osnowy. 1) D. 15. Września o 7 godzinie rano: »Król przepędził noc niespokoynie, gorączka wzmogła się dzisiay rano z powtórnem ściśnieniem w piersiach i mdłościami; oddech coraz trudnieyszy.«— 2) D. 15. Września o godzinie 8 rano: »Osłabienie wszystkich sił ciała coraz się zwiększa.« 3) D. 15. Września o godzinie drugiéy popołudniu: »Stan Króla nie polepszył się od godziny 8 rano.«— 4) Gorączka była dziś mocnieysza iak dnia poprzedzaiącego. Oddech połączony iest z charczeniem. Puls nadzwyczaynie słaby i coraz się zmienia.«

Król przyymował w d. 13. o godzinie 8 rano Nayświętsze Sakramenta z rąk W. Jałmużnika Arcybiskupa Xięcia Croi, z wielkiem wszystkich obecnych zbudowaniem. Po ukończeniu tego świętego obrzędu Xiążęta i Xiężniczki rodziny Królewskiéy słuchali Mszy świętey w kaplicy zamkowey, poczém udali się znowu do Króla i klęcząc odebrali od Monarchy błogosławieństwo, który ich temi pożegnał słowy: Bądźcie zdrowi moie dzieci, Bóg z wami!

Niemcy.

Dokończenie wniosków, na poufnych posiedzeniach Zgromadzenia Związku Niemieckiego przez Barona Münch-Bellinghausen, Ces. Król. prezydniącego Posła imieniem N. Cesarza uczynionych, a na 24tym posiedzeniu tegoż Związku do protokołu zapisanych:

3) Wady Szkół i Uniwersytetów:

Cesarz Jego Mość w przełożeniu Prezydialném z d. 20. Września 1819 z prawdziwem ubolewaniem namienił o niciakich wadach, przez które większa część od wieków sławnych instytutów naukowych w Niemczech, swemu pierwotnemu charakterowi i zamiarowi założycieli i opiekunów w wielorakim względzie nie odpowiada. N. Pan byłby zatém, że Zgromadzenie Związkowe obowiązane zaiąć się tém pytaniem równie ważném dla nauk, życia publicznego, iak dla dobra familii i trwałości Państw i nie pierwéy poprzestać naradzać się, dopókiby iego starania nie doprowadziły do gruntownego i zaspokaiaiącego rezultatu.

Aby zaś bliskiemu i bezpośrednio grożącemu złemu zapobiedź, przełożył N. Pan proiekt do tymczasowéy ustawy.

Chociaż ta ustawa Związku, według swéj treści, z zastrzeżeniem dalszych narad Związku nad gruntowną poprawą Szkół i Uniwersytetów, iako tymczasowy środek do zapobieżenia istnieiących wad we wszystkich Państwach Związku została przyiętą i zastósowaną, bez ograniczenia na czas pewny, a zatém wciąż istnieie, dopóki zastrzeżone narady Związku nie zaydą i nie nastąpi ustawa więcéy obeymuiąca i ostateczna; iednakowoż N. Pan w Swoiem sumieniu i stosunkach do dostoynych Niemieckich Rządów Związku czuie się być obowiązanym zwrócić szczególniéy uwagę tegoż Zgromadzenia na ten przedmiot.

Nie iest więcéy wątpliwością, że w Niemczech, iak i w innych Państwach Europeyskich podług planu nad tém pracuią, aby nie zepsute i na każde wrażenie dotkliwe umysły młodzi, przez pierwszych iéy nauczycieli

wpoić zaród pomysłów i zasad, które następnie użyć maią za narzędzie polityczney sekty, zmierzaiącey do obalenia rzeczy istnieiących, by według niedołężnego płodu swych nieszczęsnych teoryy sami panowali.

Powołaniem instytutów dla ćwiczeń gimnastycznych u wyższych szkołach utworzonych ściśleyszych i obszernieyszych związków, towarzystw młodzi, zwanych: *Burschenschaften*, i wielu instytutów prywatnych wychowania, i dzisiay iest powołaniem, kształcić zasady wpojone w młodzież i takowe uczynić płodnemi. Gdyby spokoynie dopuścić, że przez naturę owych teoryy, iak i mądrość Rządów Niemieckich rezultat tey dążności będzie zniweczony; iednakowoż działanie takich nauczycieli utworzy kiedyś niechętnych, z istnieiącemi stosunkami i ze swemi obowiązkami sprzecznych i u siebie samych rozdwoionych ludzi.

Kiedy nauczyciel niedoyrzałemu chłopcu i młodzieńcowi poddaie wątpliwości wiarę w religii; kiedy umysł iego przywiązuie do idealnego obrazu, iaki mu o przeznaczeniu człowieka i iego stosunkach do Państwa zwodniczemi maluie kolorami, zamiast wystawienia wiernego rysu istotnego praktycznego życia; kiedy nauczyciel zamiast podania młodey wyobraźni chłopca stósowney materyi, wzywa go, aby sam badał i zgłębiał takie rzeczy, które niekiedy doyrzałemu rozumowi człowieka trudnem do rozwiązania staią się pytaniem; kiedy tak przygotowany i niewytrawionemi wiadomościami napełniony młodzieniec, wchodzi nakoniec do wyższych szkół i tamże pogardę wszystkich gruntowych nauk, lub chęć przekształcenia towarzyskiego porządku podług swego niedoświadczonego systematu znayduie, i widzi się być ożywionym i wspartym w mnieymaniu wszystkich istnieiących rzeczy, i gdy nakoniec, zamiast przywykania do porządku i karności, oswoi się z wolnomyślnością i wyuzdaniem, i zamiast oddawania wiernego uszanowania zawiadowcom ustaw, mniema się być wyięty prawem, które go wyższym nad nagrodę i karę czyni; takim sposobem nie należy się dziwić, że nie tylko w Uniwersytetach i wyższych Szkołach, lecz wszędzie po instytutach naukowych, słyszemy stanowcze wyroki względem Religii i Rządu, względem rzeczy nayważnieyszych iak i nayświętszych; nie trzeba się dziwić, że tym sposobem wychowani i uczeni młodzieńcy staią się złymi, niepewnymi, nieposłusznymi urzędnikami Państwa i niechętnymi obywatelami.

Czegoż się więc spodziewać dla utrzymania Tronow i istnieiących ustaw, dla spokoiu Niemiec, gdy tak ukształceni ogólnie działaiąc rozszerzą się? Rzut oka na śledztwa, co nie w iednem Państwie Niemieckiem smutną stały się Rządów potrzebą, wskazuie w przyszłości za ponurzy obraz, który sobie po doyrzewaiącey generacyi uczynić możne, aby Cesarz Jegomość dłużey się nad tem miał zastanawiać. Ale zaradzić tylu wadom, uważa to N. Pan za nayważnieysze zadanie, iakie rozwiązać obowiązkiem iest Zgromadzenia Związkowego; a nie odpowiedziałby godnie Swych dostoynych Niemieckich Sprzymierzeńców zaufaniu, któremu iedynie winien Cesarz Jegomość zaszczytny urząd w Zgromadzeniu Związku, gdyby przedmiot ten szczególnieyszéy uwadze szanownego Zgromadzenia polecić nie był mocno powodowanym.

Obrady, do których na 13tém posiedzeniu Seymu Związku z d. 1. Kwietnia 1819 Jego Królewic. Mość Xiążę Sasko-Weymarsko Eisenachski i Xiążę Sasko-Gotha-Altenborgski byli powodem, podały przynaymniey względem Uniwersytetów szacowne materyiały. Kommissyia ustanowiona wtedy z grona Zgromadzenia Związku, otrzymała na naradach z d. 27. Sierpnia 1819 od referenta, obranego z Posłów Seymu wniosek, do którego teraz za konieczne uznany rozbiór względem szkół i Uniwersytetów dołączony być może.

Wniosek Cesarza Jego Mości zmierza do tego:

Aby ustawa tymczasowa, uchwalona przez Zgromadzenie Związku względem Niemieckich Uniwersytetów, co się samo rozumie nadal trwała, lecz, by z pośród grona Zgromadzenia Związkowego mianowaną została Kommissyia, która maiąc uwagę na złożone iuż akta względnie Uniwersytetów, teraz wykazuiące się wady wszystkich nauk szkolnych i wychowania w Niemczech rozpoznała, i środki, iakie to rozpoznanie za sobą pociągnie, przełożyła.

4) Nadużycie druku.

W oświadczeniu Cesarza Jegomości przełożonem Zgromadzeniowi Związku w d. 20tym Września 1819 oznaczono nadużycie pism politycznych szczególniey peryiodyczno-politycznych, iako nayobfitsze źródło w umysłach panuiącego i daleko rozszerzonego zaburzenia, i ztąd wynikaiących złych stosunków. Uwagi, wyrzeczone podówczas w imieniu Cesarza Jegomości tak dalece miały na sobie piętno prawdy i oczewistości i tak były przez Rządy wszystkich Państw Związkowych zupełnie uznane, iż względem potrzeby ograniczenia tych nadużyciów żadney między zdaniami nie było róż-

nicy i ztąd w tym celu przełożony proiekt do ustawy bez sprzeczki do uchwały Związku został wyniesiony.

Paragraf toty téy uchwały opiéwa:

»Teraźnieysza tymczasowa uchwała, począwszy »od dnia dzisieyszego mieć będzie moc swoię »przez lat pięć. Przed upłynieniem tego czasu »zostanie na Seymie gruntownie rozpoznaną, »którym to sposobem w Art. 18. Aktu Związ»kowego wzmiankowane iednakowe rozpo»rządzenia o wolności druku będą mogły byó »wykonane, i według tego ostateczny wy»rok względem prawnych granic wolności »druku w Niemczech wydany.«

Ponieważ taka uchwała, któréy rozmaite trudności znane dla znawców, nie mogła być wydaną; a nawet przy wiadomym, w tak ważnéy rzeczy iedynie od zaciągnienia instrukcyi zawisłym toku narad w czasie Seymu aż do d. 20. Września r. b., iako dnia, w którym tymczasowa ustawa o druku ustaie, nie mogła być żadnym sposobem ułożoną; daléy, gdyby dozwolić tymczasowéy ustawie o druku na raz zgasnąć, bez zaprowadzenia natomiast czego innego, dałaby się uczuć niezawodnie dawniéy uznana przerwa w ustawodastwie Seymu, i musiałaby wstecznie i szkodliwie działać na gruntowne warunki i iedność Członków Związku; zatém Cesarz Jegomość ani na chwilę nie wątpi, iż potrzeba koniecznie odnowić formalnie tymczasową ustawę o druku do czasu, dopóki nie nastąpi zgoda względem ostateczneý ustawy o druku.

N. Pan nadto iest obeznany z prawdziwém federacyynym sposobem myślenia, którym Niemieckie Rządy Związku w téy ważnéy okoliczności są ożywione, iak, aby miał dopuścić, iżby téy ogólnéy uchwale pochodzącéy z narady Monarchów Niemieckich można było uczynić wniosek z uszczerbkiem ustawy poiedyńczego Państwa. Przy ścisłych związkach, które wspólna mowa i pismo między wszystkiemi Niemieckiemi pokoleniami utworzyły, dawny związek Rzeczy sankcyionował, a nowy Niemiecki Związek na nowo umocnił, nadużycie druku nie może być uważane, iako iedynie złe mieyscowe, a zatém i ograniczenie onegoż, iako wyłączny przedmiot wewnętrznego ustawodawstwa lub zarządu kraiowego. Taki wzgląd tylko wtedymożnaby dopuścić, gdyby iakie Niemieckie Państwo mogło się tak odłączyć od swoich Sąsiadów, iżby to, co się wytłacza za iego pozwoleniem, nie przeszło za granicę iego własnego kraiu. Gdy zaś wszystko, co tylko wychodzi z drukarń Niemieckich, rozszerza się zaraz po wszystkich kraiach, a Niemcy tworzą dzisiay ciało zasadzaiące się na utrzymaniu powszechnego bezpieczeństwa i spokoyności; zatém nie może być wolno poiedyńczym Członkom, zarzucać większość innych Państw wznowionym zapasem pism buntowniczych, przezcoby też Państwo bezpieczeństwo i spokoyność, nawet byt i nayważszy interes całego Związku zagrożonym lub naruszonym uważali, a przeciwko czemu przez nayściśleysze zakazy tylko niedokładnie bronić się mogły.

Z tego powodu iuż podczas dawnieyszego rozpoznania tego przedmiotu uczyniono uwagę, iż w Państwach związkowych zaprowadzone przeciwko przewinieniom drukarskim po części bardzo surowe ustawy karne, chociażby lepsze były nad wiele łagodnieyszą ustawę cenzuralną, w Państwie Związkowém iak Niemcy, gdzie każdy poiedyńczy kray ma swoie sądownictwo i Policyią; to przecież nie możnaby ich zastósować iako rękoymii dla całości a pokóy i porządek w takim związku nie mogą być inaczey zabezpieczone, iak przez dozór nad płodami druku od Związku pochodzący, przez Władze kraiowe utrzymywany, w razie zaś potrzeby przez Władzę centralną uzupełniony.

W zupełném zaufaniu na przyzwolenie innych Niemieckich Związkowych Rządów, pozwala sobie Jego Cesarska Mość uczynić wniosek;

»iż tymczasowa ustawa o wolności druku ustaiąca z d. 20. Września r. b. tak długo »ma w swéy pozostać mocy, dopóki nie zay»dzie zgoda względem ostatecznéy ustawy o »druku.«

5) Kommissyia centralna śledcza.

Cel téy Kommissyi iest wspólne ile można gruntowne i obeymuiące śledztwo faktów, początku i rozmaitego rozkrzewienia się rewolucyynych zabiegów i związków demagogicznych, wymierzonych przeciwko istnieiącym ustawom i wewnętrznéy spokoyności, tak całego Związku, iak i onego poiedyńczych Członków.

Kommissyia ta śledcza nie iest na czas pewny ustanowioną; przepisano iéy pewnieyszy cel i tylko dokładne rozwiązanie pytania może rozstrzygnąć, kiedy ma ustać.

Kommissyi téy doniesienia tu złożone, stawiaią smutne przekonanie, że czas ten ieszcze nie nadszedł.

Gdy wszyscy Posłowie Seymu powyższe oświadczenia i wnioski przyieli, uchwalono:

Związek Niemiecki wdzięczny iest Cesarzowi Jego Mości Austryiackiemu za okazany przez dzisieysze udzielenie, nowy dowód nie-

zmienney Jego Cesarskiey Mości troskliwości około utrzymania i ustalenia wewnętrzney spokoyności i porządku w Niemczech, i stanowi, co następuie:

1) We wszystkich Państwach Związku, gdzie istnieią ustawy dla Stanów, czuwać należy nad wykonywaniem praw przyznanych Stanów przez ustawy dla nietykalności zasady Monarchiczney, i aby zapobiedź wszelkim nadużyciom, iakieby zayść mogły przez publiczne obradowanie, lub przez druk zaprowadzony będzie porządek spraw, odpowiadaiący namienionym oznaczeniom aktu, którego wykonanie ściśle przestrzegać należy.

Zgromadzenie Związku Niemieckiego oświadcza Cesarzowi Jego Mości życzenie, aby Państwa publicznie obraduiące porozumieć się chciały względem posady porządku spraw, w myśli przywiedzionych prawnych przepisów Związku.

2) Ustawa tymczasowa uchwalona na d. 20. Września 1819 przez Zgromadzenie Związkowe względem Niemieckich Uniwersytetów trwa w prawdzie rozumie się, wciąż; atoli ma być z grona Zgromadzenia Związkowego z pięciu Członków ustanowiona Kommissyia, która uważaiąc na złożone iuż akta dotyczące się Uniwersytetów, teraźnieysze wady całey naukowości i wychowania w Niemczech rozpoznać i środki, iakie z tego wynikną, ma przełożyć.

3) Tymczasowa ustawa druku, ustaiąca z d. 20. Września b. r., dopóty pozostanie w mocy swoiey, dopóki nie nastąpi zgoda względem ostateczney ustawy o druku.

(*Podpisano.*) Münch-Bellinghausen.
Nagler.
Pfeffel.
Carlowitz.
Hammerstein.
Trott.
Blittersdorff.
Meyerfeld.
Gruben.
Eyben.
Grünne.
Beust.
Marschall.
Pentz.
Both.
Leonhardi.
Danz, *ex subst.* od wolnych miast.

Rossyia.

Oto iest Ukaz, o którym namieniliśmy w przeszłym numerze gazety naszey, wydany względem mianowania taynego Radcy Ribeaupierra na nadzwyczaynego Posła i pełnomocnego Ministra przy W. Porcie Ottomanskiey:

»Z uwagi, że W. Porta Otomańska przez wyciągnienie woyska z Xięstw Mołtan i Wołoszczyzny, przepisy względem handlu i żeglugi na morzu czarnem, i przez uwolnienie od innych uciążliwości, usunęła przeszkody, które tamowały przywrócenie z nią dyplomatycznych stosunków, i w nadziei, że łącznie z Naszymi Sprzymierzonymi uda się Nam położyć koniec nieszczęściom, Wschód postoszącym, postanowiliśmy mianować Naszego taynego Radcę Ribeaupierra nadzwyczaynym Posłem i pełnomocnym Ministrem przy W. Porcie Otomańskiey.«

Turcyia.

Konstantynopol d. 26. Sierpnia 1824.

Względem wyprawy Kapudana Baszy przeciwko wyspie Samos, nie nadeszły tu ieszcze pewne wiadomości, chociaż tenże między 16. i 20. musiał przed tą wyspą stanąć. A chociaż wylądował, to iednak los wyspy tak znaczney obiętości nie mógł być w kilku dniach rozstrzygnięty. O skutkach tey wyprawy dowiemy się naypierwey ze Smirny.*)

Flota Egypska w d. 11. i 12. t. m. była na wysokości miasta Rhodus. Kapitan woiennego okrętu Francuzkiego, udał się na okręt Admiralski, i kilka godzin strawił u Ibrahima Baszy, który pragnął widzieć obroty Fran-

*) Jeszcze w tey mierze nic nie nadeszło do d. 2. Września, w którym to dniu przez nadzwyczayną sposobność odebraliśmy wiadomości z Konstantynopola.

Przynaymniey dla zagranicznych czytelników musiemy uczynić uwagę, że Dostrzegacz Austryiacki tylko dwa razy na miesiąc donosi o wypadkach zaszłych w Turcyi, ponieważ tylko dwa razy na tydzień przybywa tu poczta z Konstantynopola, i tym sposobem, wyiąwszy nadzwyczayne wypadki, pewnych wiadomości spodziewać się możemy. Jeżli iak to często zdarzało się, że pisma obce wyrażały: „Jeszcze milczy Dostrzegacz Austryiacki,“ lub: „Nareszcie Dostrzegacz Austryiacki przerwał milczenie,“ więc na to nic iuż więcey nie odpowiemy. Nawet innym pismom chętnie ustępuiemy zasługi zabawiania codziennie czytelników artykułami ze Wschodu. Gdybyśmy prywatne listowania z Tryiestu, Korfu, Zante, Livorna i t p., lub z Seres, Bitoglii, Odessy i t p. za pewne źrodła uważali, tedy przy położeniu jeograficznem Wiednia moglibyśmy podobnie czynić. Atoli codzienne doświadczenie uczy nas, co zyskuie z tych artykułów prawdę lubiąca publiczność.

Przypisek Dostrz. Austr.

)()(

cuzkiey marynarki, co też dla niego uczyniono. Podług doniesienia tegoż Kapitana flota składała się z 9 fregat, 14 trzymasztowych korwet, 40 brygów i galiot i blisko 240 okrętów przewozowych. Woyska regularnego było do 18000, między którém 4 pułki liniowe, każdy złożony z 4300 ludzi i korpus wyborczy, tworzący gwardyią przyboczną Baszy. W pułkach tych umieszczono mnóstwo Europeyskich Oficerów, a między temi wielu z tych, którzy dawniey pod nazwiskiem Filelenów szukali swego szczęścia w Morei. Oficer Francuzki, były Adjutant Jenerała Grouchy, zostawszy Machometaninem, zdawał się szczególnieysze mieć zaufanie Baszy. Czyli ta wyprawa bezpośrednio przeciwko Morei, lub innemu iakiemu punktowi na Archipelagu była wymierzona, trudno się było dowiedzieć.

Nieustanne milczenie względem stanowiska i poruszeń woyska Tureckiego lądowego, dowodzi, że położenie iego nie musi być naykorzystnieysze. Rozkazy Rządu względem połączenia się Omera Baszy z Derwiszem Baszą dotąd nie wzięły skutku. Omer Basza z 6 do 8000 ludzi stał w okolicy Arty; co poźniey przedsięweźmie, iak iego zamiary i sposób myślenia okażnią, iest bardzo wątpliwą rzeczą*) Derwisz Basza bardzo powolu, i iak się zdaie, walcząc z wielą trudnościami, postąpił, ku Lidoriki i Salona, podczas gdy Basza Negropontu w 6 do 7000 ludzi stał przed Atenami, z zamku których Gubernator Gourra przedsiębierze często przeciwko Turkom wycieczki. W d 6. Lipca zaszła potyczka, którą Gourra wystawia iak owę pod Marathonem, chociaż sam stratę nieprzyiaciela na 200 ludzi podaie. Większa zdaie się potyczka zaszła pod Saloną w d. 26. Lipca, w któréy Turcy (pod Derwisz Baszą) według wiary godnych wiadomości, utracili 400 ludzi 3 działa i kilka chorągwi.**) — Porta, zdaie się, że tym razem wszystkie swoie rachuby założyła na działaniach floty, i woyska Egypskiego; a chociaż niedawno z skarbu Cesarskiego bardzo znaczne summy przeznaczone zostały na uzbroienia woienne, zdaie się iednak, iż z tego mało albo nic wcale nie otrzymały lądowe woyska.

Od dni ośmiu rozmaite wieści biegały w Stolicy, zapowiadaiące wielkie odmiany wewnątrz. Fakta, które do tego naybardziey daią powód, są następuiące: »Dżebedżi Basza***) miał urazę do Oficera swoiego korpusu i tak się dalece w gniewie zapomniał, iż go na publicznem mieyscu kiem skrzywdził. Dżebedżi, tą karą przeciwną przepisom, oburzeni, skupili się i wysłali Deputacyią do W. Porty, żądaiąc złożenia swoiego naczelnika. Ponieważ im przeciwną dano odpowiedź i rozruch powiększył się, zatém Aga Janczarów udał się osobiście do koszar Dżebedżów, będących blisko Hippodromu; zabroniono mu wniyścia a obawiano się, aby Janczary nie przyłożyli się do rozruchu. Tymczasem zezwolił W. Sułtan na oddalenie Dżebedżi Baszy, po którym, z niemałem zadziwieniem publiczności i Aga Janczarów został z urzędu złożony. Ponieważ ostatniego zastąpił Kul Kiaja (Jenerał Porucznik Janczarów), przeto obadwa korpusy uspokoiły się, i odtąd nic podobnego nie zaszło.

Inny przedmiot, względem którego w ostatnich czasach wiele było domysłów i wieści w obiegu, iak mówią, iest ten, że niebawem ukazać się ma publicznie wychowywany dotąd wewnątrz Seraiu naystarszy Cesarski Xiąże, który, ponieważ ukończył rok 12ty, może zatém niebawem towarzyszyć Oycu do Meczetu i na inne publiczne mieysca. Silne stronnictwo pracować ma ze wszystkich sił około przyspieszenia emancypacyi Xięcia. Jak dalece w téy mierze W. Sułtan się zgadza, podzielone są mniemania i oczekiwania bardzo natężone.

---

*) Podług nowszych doniesien wyruszył z Messolungi ku Valtos.

Przypisek Dostrz. Austr.

**) Dla tego Grecy wiele cenią nieznaczną potyczkę, z d. 6. Lipca, bo zaszła w kończatości Marathonskiey, gdzie niegdyś Miltiades miał pobić połmiliona Persów, — Straciwszy trzech ludzi ze swoiey strony odparli całą siłę Turków! — Pod Saloną, według ich opowiadań, siła nieprzyiaciela wynosiła 12000, ich 1700, strata barbarzyńców wynosi 2000, oprócz niezliczonych rannych, ich zaś 5 ludzi. Trzy worki uszów posłano w rożne prowincyie. — Wszystkie ich doniesienia, nawet takie, ktore mienią być urzędowymi, pisane są w stylu dythyrambicznym, i nayzdolnieyszy woyskowy Referent, miałby pracę znaleść materyią do ułożenia zrozumiałego bulletynu.

Przyp. Dostrz. Austr.

***) Jenerał rzemieślników broni, korpus z 6,000 ludzi, podobnie, iak Janczary na izby (Odas) podzielony, nad ktorymi przełożony iest Oda Basza (Kapitan).

Przyp. Dostrz Austr.

(Do tego Numeru Gazety iest Rozmaitości Numer XXXIX. dołączony.)

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillera.